

*Opeens beginnen we te hobbelen,
door het raampje zie ik gras.*

We zijn niet meer op de baan!

Ik zie een gebouw

razendsnel dichterbij komen.

Een enorme klap.

En dan

is het stil

Op 4 augustus zat

Margriet-redacteur

Bram de Graaf met zijn

vrouw Nathalie (37) en

hun kinderen Lucas (11)

en Marie-Claire (8) in

het vliegtuig dat op het

Thaise eiland Koh Samui

verongelukte.

Dit is zijn verhaal.

“Ik zal zo blij zijn als je 43 bent,” had Nathalie gezegd toen ik op 7 september 2008 42 werd. “Ik vind 42 zo’n rotleeftijd.” Haar vader was 42 geweest toen hij aan kanker overleed. En we kenden meer mannen, vaders vooral, die op die leeftijd waren gestorven. Als je als man eenmaal 42 bent geweest, word je heel oud, is haar overtuiging.

Het lijkt wel of we glijden.

“Nu verongelukken we ook nog,” zegt Nathalie.

De hele vlucht had ze stram in haar stoel gezeten, de ogen gesloten. Andere passagiers hadden haar verbaasd aangekeken. We hadden even moeten slikken in Krabi, toen we het toestel van *Bangkok Airways* zagen dat ons naar Koh Samui zou brengen: een tweemotorig propellervliegtuig, dat plaats bood aan 68 passagiers en vier bemanningsleden. Hoewel ik vaker met zulke vliegtuigjes had gevlogen, was ook ik er niet gerust op toen we in de stromende regen opstegen. Ik was blij dat we in de lucht zaten. We zaten twee aan twee op rij 4; ik aan de linkerkant naast Lucas, Nathalie naast Marie-Claire. De kinderen bij het raam, wij aan het gangpad.

Onderweg was er veel turbulentie geweest, maar toen Koh Samui onder de wolken verscheen, zag ik mensen in de zon op het strand. Straks lig ik daar ook, dacht ik.

De piloot zette de landing in. Wat daalde hij snel! Het toestel wiebelde van links naar rechts. Iemand achterin gilte. Het regende opnieuw, zag ik. De palmen onder ons, die akelig snel dichterbij kwamen, zwiepten heen en weer.

Het deed me denken aan m’n vorige bezoek aan Thailand, vier jaar geleden. Bij nadering van het eiland Phuket was het ook zulk noodweer. Tot twee keer toe brak de piloot de landing af en uiteindelijk keerde hij terug naar Bangkok.

Ik kon me niet voorstellen dat er nu wél zou worden geland. Ja dus. Met een smak was het toestel op de landingsbaan terechtgekomen en nu lijken we helemaal geen vaart te minderen. Ik kijk naar Nathalie en zie angst in haar ogen. Ze heeft gelijk: dit gaat niet goed. We zitten zo vooraan, wat een rotplek!

Opeens beginnen we te hobbelen, door het raampje zie ik gras. We zijn niet meer op de baan! Ik zie een gebouw razendsnel dichterbij komen.

Een enorme klap.

We staan stil.

Het is stil.

Doodstil.

Een druppel bloed valt op m'n kaki short, en nog één. Ik proef bloed in mijn mond. Een stekende pijn in mijn hoofd. Mijn neus... Ik voel eraan. Op de plek waar normaal mijn bril zit is het warm en kleverig. Ik kijk naar Nathalie en Marie-Claire rechts van me. Mijn dochter buigt zich voorover om haar tas te pakken. "Bram, je bloedt!" zegt Nathalie. Mijn broek wordt roder en roder. Alsof er een pak tomatensap overheen is gegooid. "Ik zit vast, ik zit vast," gilt Lucas opeens. Langzaam dringt de situatie om me heen tot me door. De stoelen voor ons zijn van hun plaats geschoten en ik kijk tegen het kale hoofd van een man aan, van wie ik me niet herinner dat hij daar zat. Hij schreeuwt: "My leg! My leg!" Ik merk dat mijn benen bekneld zitten onder zijn

Ik zie twee doorweekte meisjes in het gras staan, ze huilen hartverscheurend. Achter hen: mijn gezin, wachtend op mij

stoel. Pijn voel ik niet. Nathalie is opgestaan en samen proberen we Lucas te bevrijden. Het mannetje geeft geen kik als we aan zijn benen rukken en we krijgen hem snel los. Vervolgens proberen we het bij mij. Hoe we ook duwen en trekken, er is geen beweging in de stoel te krijgen. Ik kan geen kant op. "Wij moeten hier weg, Bram," zegt mijn vrouw stellig. "Straks explodeert het vliegtuig. Ik breng de kinderen naar buiten en kom terug voor jou." "Natuurlijk," zeg ik. "De kinderen moeten eruit." "Ik wil bij papa blijven," zegt Marie-Claire. "Nee, jij gaat met mama en Lucas mee, papa komt zo," spreek ik haar streng toe en pak haar handje vast. "Dag papa." "Dag lieverd. Tot zo." Een stewardess heeft de achterdeur van het toestel geopend en passagiers verlaten daar het vliegtuig, een lange rij wachtenden in het gangpad. Mijn vrouw sluit met de kinderen achteraan. "Please hurry," hoor ik haar zeggen. "My children..." Vertwijfeld kijk ik hen na.

De weken voor het ongeluk waren, gelukkig, heerlijk geweest. In Chiang Mai (boven) hadden we geraft, op Koh Phi Phi vooral genoten van zon, zee en strand.

Dit had de laatste week van onze tweede huwelijksreis moeten worden. We zijn tien jaar getrouwd en wilden dat vieren met de kinderen. Een jaar lang had ik doorgewerkt om een maand vakantie op te kunnen nemen. Thailand was onze droombestemming. Na een paar dagen Bangkok waren we naar de provincie Chiang Mai in het noorden gevlogen. We hadden tem-

pels bezocht, op olifanten gereden en geraft – heerlijk. Vervolgens reisden we naar het idyllische eilandje Koh Phi Phi, waar we allebei mooie herinneringen aan hadden. Hier hadden we de boot naar Krabi genomen om daar met het vliegtuig naar Koh Samui te gaan, waar we nog een weekje wilden luieren op het strand. Een dagtrip naar de *Full Moon Party* op Koh Phangan stond ook op het programma. Dat feest kan ik schudden, weet ik als ik mijn vrouw als laatste bij de deur zie staan. En misschien is dit wel einde vakantie. "My leg, my leg," zegt de man voor me weer. *My leg too*, denk ik. Ik hoor sissen en ruik een branderige lucht. Er wordt schuim op het vliegtuig gespoten, zie ik door het raampje. Ik heb een flashback. Het is december 1992, ik ben 26 en op mijn eerste buitenlandse reportage als journalist. Ik ben in Faro in Portugal. Een vliegtuig van *Martinair* is daar tijdens het landen bij noodweer verongelukt op de startbaan, meer dan vijftig mensen kwamen om. Veel van hen zaten bekneld en konden geen kant op toen het toestel

begon te ontploffen, hoorde ik van overlevenden die ik interviewde. Ik realiseer me: als ik blijf zitten, loop ik kans óók levend te verbranden. Ik moet hier uit. Ik probeer te draaien. Niets. Ik kijk weer naar buiten en denk: hoe is het om dood te gaan? Wat voel je als je in brand staat? Gek, ik ben niet bang. Maar dan zeg ik tegen mezelf: 'Ik ga niet dood!' Weer zet ik kracht. En nog een keer. Ik draai mijn bekken een halve slag en het lukt me zo mijn rechterbeen, dat onder mijn stoelleuning zit, vrij te krijgen. Mijn linkerbeen zit echter muurvast. Rechts voor me gaat een deur open, ik kijk in het gezicht van een brandweerman. Hij kan echter niet bij me komen vanwege de ravage. Ik moet het zelf doen. Met mijn bevrijde rechterbeen probeer ik mezelf omhoog te duwen, mijn armen duwen tegen de stoel voor me. De kale man kijkt me hulpeloos aan. Er komt een oerkracht in mij vrij en het lukt! Het lukt! Alles lijkt zich in slowmotion af te spelen en ik heb geen idee of er nu tien seconden of tien minuten voorbij zijn gegaan sinds ik afscheid van mijn gezin heb genomen. "Ik ben los!" roep ik naar achteren. Staat mijn vrouw daar nu nog wel of niet? Ik kijk naar de zwaargewonde mensen voor me. Ik weet zeker dat er twee kindjes voor ons zaten; ik heb de stewardess twee kindermenu's zien uitdelen. Ik

'Pappie, niet doodgaan,' huilt Lucas. Ik kijk naar zijn verschrikte gezicht en realiseer me dat ik er vreselijk uit moet zien

zie ze niet. Liggen ze onder de stoelen? Daar had mijn kind kunnen liggen, besef ik. Aan helpen denk ik niet. Ik wil eruit. Snel gris ik nog de tas van Nathalie mee, die voor het grijpen op haar stoel ligt, en loop richting de achteruitgang. Een brandweerman staat beneden aan de trap en reikt me zijn hand. Ik zie twee doorweekte meisjes in het gras staan, ze huilen hartverscheurend. Achter hen: mijn gezin, wachtend op mij. Omdat het toestel door

het voorwiel is gezakt en met z'n kont omhoog staat, moet ik springen. Een paar stappen en ik ben bij hen. "Pappie, niet doodgaan," huilt Lucas. "Pappie, niet doodgaan." Ik kijk naar zijn verschrikte gezicht en realiseer me dat ik er vreselijk uit moet zien. "Papa gaat niet dood," probeer ik hem gerust te stellen. "Het is alleen maar bloed, ik voel niets." Ik omhels mijn kinderen, het kost me moeite me groot te houden. "Wat hebben wij een pech," zegt mijn zoon. "Pech!?" zeg ik. "Welnee, we hebben juist enorm veel geluk. We zijn allemaal heelhuids uit het vliegtuig gekomen. We leven!" Nathalie zegt dat we moeten rennen. De boel kan nog steeds ontploffen. We leggen een meter of vijftig af. Waarom voelt dat zo raar? Ik buig voorover en kijk recht tegen het witte bot van mijn knieschijf aan. "Mijn been ligt open," gil ik. "Mijn been!" Ik word duizelig. "Ik kan niet meer," zeg ik tegen Nathalie en ga languit in het gras liggen. De kinderen beginnen weer te huilen. Warme regen valt op mijn gezicht. Een Thaise man knielt naast me neer en bindt met zijn stropdas mijn been af. Even later leggen ze me in een soort golfkarretje. "My husband needs an ambulance!" hoor ik Nathalie roepen. Het wagentje rijdt naar de vertrekhal; een ruimte in de buitenlucht onder een rieten afdak. Ik

hoor verschillende ambulances voorbijkomen, maar geen enkele stopt er. Ze gaan allemaal naar het vliegtuig toe, de plek waar wij juist vandaan zijn gelopen. Ik heb het zo koud. "He needs a blanket, he's cold," zegt mijn vrouw. Ik hoor paniek in haar stem. Ik krijg verschillende jassen over me heen van toesnelde Thai. Ze staan allemaal te bellen met hun mobiel, wel twintig mannen en vrouwen.

Een gek gezicht. Maar er gebeurt niets. Een verpleegster komt me verbinden. Ik zie dat ze schrikt van mijn wonden. Is het zo erg? Mijn god, hoe zal ik er straks uitzien? En zal ik ooit weer kunnen tennissen en voetballen? Ik doezel weg. “Bram!” De bezorgde stem van mijn vrouw in de verte. “Bram! Hoor je mij?” “Ja, ja.” “Wakker blijven, hoor.” Eindelijk komt er een ambulance voor mij. Met loeiende sirene word ik afgevoerd, de man rijdt als een gek en is ondertussen aan het bellen. Lucas zit in een deken gewikkeld naast me. Hij heeft pijn aan zijn benen, zegt hij. Ze zitten onder de blauwe plekken, zie ik. Mijn dochttertje staart doodstil voor zich uit. “*Drive slowly!*” zegt Nathalie een paar keer boos tegen de chauffeur. “Straks krijgen we nóg een ongeluk,” bromt ze.

Mijn zoon ligt naast me bij de Eerste Hulp. Een arts kijkt vluchtig naar mijn verwondingen. Een Engelssprekende zuster wast het bloed van mijn gezicht en pakt een spiegel. “Kijk, het valt mee,” zegt ze. “Alleen wat diepe vleeswonden. Niets ernstigs.” Ik schrik toch. Er worden röntgenfoto’s van ons gemaakt, ik krijg ook een hersenscan. Lucas en ik blijken niets gebroken te hebben, mijn grijze massa is intact. Gelukkig. Mijn dochter zit met een dekentje om zich heen op een stoel.

“Ze praat niet,” hoor ik de Engelse verpleegster zeggen. “Ze is in shock, vrees ik.”

“Misschien moet ze uit deze ruimte,” zegt mijn vrouw. “Ze heeft afleiding nodig.”

In de operatiekamer word ik onder narcose gehecht. Negentien draadjes in mijn knie, 21 om mijn neus er weer netjes op te zetten en negen in mijn voorhoofd. Na afloop word ik naar de slaapzaal gereden, waar mijn vrouw en kinderen op me wachten. Ik zie hun

bezorgde koppies en moet voor het eerst huilen. “Waarom moeten zij dit verdomme meemaken?” zeg ik tegen Nathalie, wijzend naar de kinderen. “Waarom!?! Hier hebben ze de rest van hun leven last van.”

Ik voel me zó machteloos. Als vader heb ik ze niet kunnen beschermen en nu ben ik nauwelijks in staat hen te troosten. Toch ben ik ook opgelucht; opgelucht dat ik hier lig en niet één van hen.

“Ze zijn oké,” zegt Natahlie. “Maak je geen zorgen.” Zelf geeft ze geen kick, terwijl zij juist zo in angst had gezeten tijdens de vlucht. Ze had sowieso vooraf bedenkingen gehad bij ons reisplan. Vier binnenlandse vluchten; was dat wel zo slim? Ze houdt helemaal niet van vliegen. Het is alsof ze aanvoelde dat er iets vreselijks ging gebeuren. Ik ben trots op mijn vrouw. Wat is ze sterk. In het vliegtuig was ze niet in paniek geraakt en handelde meteen kordaat. En nu is ze van alles aan het regelen. Ze heeft zelfs al met de verzekering in Nederland gebeld.

“We moeten mijn ouders bellen,” zeg ik.

Eerst probeert ze mijn moeder. Ze is niet thuis. Dan mijn vader. Mijn stiefmoeder neemt op. Ze had toevallig CNN aan staan en die bracht een uur na de crash het nieuws al. Ze had op ons lijstje met vliegdata en vluchtnummers gekeken: ‘4 augustus, vlucht PG266’. Ze was zich rot geschrokken. Zakelijk doet Nathalie verslag van het gebeurde.

“We hebben enorm geluk gehad,” zegt ze voor ze ophangt.

Ik heb een witte pyjama aan met rode bloementjes, in hetzelfde motief als de lakens. Ik lig alleen. Hoewel de arts liever had dat Lucas een nacht ter observatie zou blijven, heeft Nathalie hem toch meegenomen naar het hotel. Het is een super-de-luxe hotel, vertelden de kinderen, toen ze nog even langs waren gekomen om me welterusten te wensen.

“Het heeft twee zwembaden,” zei Marie-Claire.

“En internet,” zegt Lucas. “En héél lekker eten.” Het hotel is van *Bangkok Airways* en we mogen er gratis gebruik van maken, zo lang we willen. Het schijnt stukken beter te zijn dan het hotel dat we hadden geboekt.

Was die crash toch ergens goed voor, denk ik. Ze hebben zelfs de bagage uit het wrak al gebracht. De kleine rugzak die ik bij me had in het toestel zit onder het bloed, enkele spullen erin ook. Mijn *iPod*, camera en telefoon zijn nog heel. Met de telefooncamera neem

ik een foto van mijn gezicht. Ik zie bont en blauw. Op televisie komen beelden van de crash voorbij. Ze zeggen dat het vliegtuig in *windshear* terecht is gekomen en van de baan is geblazen, waarna het tegen een ongebruikte verkeerstoren is gebotst. De piloot is daarbij omgekomen, de co-piloot is zwaargewond. Ik voel geen medelijden; ze hadden nooit mogen landen,

leven mee,’ aldus Arjan. ‘Die arme kinderen,’ sms’t Taco. Ze willen weten of ze iets kunnen doen. Er blijkt ook een voicemail te zijn ingesproken, een uur na de crash al. Van Jan, destijds onze ceremoniemeester. “Ik hoor net van een vliegtuigongeluk op de Filippijnen. Ik hoop dat je oké bent.” ‘Filippijnen’, typisch Jan. Chaoot. De telefoon gaat over en de rest

Laatst zei mijn dochter: ‘Ik vind het leven helemaal niet meer leuk.’ Zo voelen we ons allemaal soms

vind ik. Er zijn zeven gewonden in ziekenhuizen opgenomen, vier van hen hebben gebroken benen. De andere hebben *tissuewounds*. Geen idee wat dat zijn, maar dat gaat vast over mij. Ik ben wereldnieuws! Het verbaast me dat ik niets hoor over de kinderen die voor ons zaten.

Met mijn telefoon kan ik twintig mensen tegelijk selecteren voor één sms. Ik stuur er twee met de tekst: ‘Vandaag *planecrash* Koh Samui overleefd. Lig zelf met kapot gezicht en knie in ziekenhuis, maar rest is ok. We hebben geluk gehad want alle zwaargewonden en doden zaten in rijen voor ons. Later meer. Gr. Bram’

Al snel krijg ik reacties. ‘Heftig, niet te geloven. We

van de avond zit ik te bellen met vrienden. Het doet me goed het verhaal te doen.

Tegen middernacht bel ik mijn ouders. Mijn vader kijkt net op *RTL Nieuws* naar een item over het ongeluk. Een week voor vertrek hebben we met hem nog uitgebreid besproken wat er met de kinderen diende te gebeuren, mocht Nathalie en mij iets overkomen tijdens de reis.

“Ongelooflijk,” zegt mijn vader, als hij de beelden op zich heeft laten inwerken.

Zijn stem hapert en hij begint te huilen.

Ik heb mijn vader nog nooit horen huilen.

“We leven nog hoor, pa,” zeg ik.

Snel hang ik op. Ik huil opnieuw.

Nawoord

Inmiddels zijn we vier maanden verder. Zes dagen na het ongeluk waren we terug in Nederland. Op het *resort* had men lucht gekregen van ons huwelijksjubileum en ons in de presidentiële suite gestopt: een bungalow met uitzicht op zee en een jacuzzi. Maar ja; probeer er maar eens van te genieten als je opeens in een rolstoel zit met een kapot gezicht. Na een voorspoedig herstel van mijn wonden, kwam de mentale klap. Ik sliep slecht, kon me nauwelijks concentreren en voelde me down. Vrienden, die in het begin nog massaal belden en hulp

aanboden, gingen verder met hun eigen drukke levens - logisch. Sommigen zeiden na een tijdje verbaasd: ‘Dat je er nog steeds last van hebt?’ Dat onbegrip en het gedoe met verzekeringen, psychologen en advocaten maakten het er allemaal niet beter op. Ik voelde me alleen en aan mijn lot overgelaten. Positief is dat onze band als gezin sterker is geworden en dat het met de kinderen relatief goed gaat. Zeker aan Lucas merk je weinig, al weet hij nu wel alles over vliegtuigongelukken; hij heeft ze allemaal opgezocht op internet. Meer zor-

gen maak ik me over Marie-Claire, ze is zó bangig geworden. Elke keer als we de deur uit moeten, kijkt ze op buienradar; het wordt toch geen slecht weer? Elke keer als ik de trein naar mijn werk pak, is ze doodsbang dat me iets overkomt. Laatst zei ze: “Ik vind het leven helemaal niet meer leuk.” Zo voelen we ons allemaal soms. En dat terwijl we door te overleven wellicht een tweede kans hebben gekregen. Ik hoop zo dat dát gevoel snel komt...

tekst: bram de graaf. fotografie: privébezit

